

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Петя Начева Осенова,

Катедра по български език,

СУ „Св. Кл. Охридски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование **2. Хуманитарни науки**

професионално направление **2.1. Филология**

докторска програма **Германски езици, Английски език и езикознание**

Автор: ас. Славка Христова Грънчарова

Тема: Функционални характеристики на семантико-информационната структура на изречението при случаи на комплексна синтактична кондензация в съвременния английски език

Научен ръководител: проф. д.п.н. Лиляна Александрова Грозданова, СУ „Св. Кл. Охридски”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № **P33-5302** от **07.11.2017** г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Функционални характеристики на семантико-информационната структура на изречението при случаи на комплексна синтактична кондензация в съвременния английски език* за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1. Филология**, докторска програма **Германски езици, Английски език и езикознание**. Автор на дисертационния труд е ас. Славка Христова Грънчарова – докторантка в задочна форма на обучение към катедра „Английска филология“ на Филологически факултет с научен ръководител проф. д.п.н. Лиляна Александрова Грозданова, СУ „Св. Кл. Охридски”.

Представеният от докторантката комплект материали на хартиен носител **Е** в съответствие с Чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС 'магистър')
- заповеди за записване в докторантура и за продължаване на обучението (**P-33/335, гр. Пловдив, 11.02.2003 г.; P33-1235/20.07.2003 г.; P33/492, гр. Пловдив, 2.03.2007 г.**);
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит по специалността с успех **Отличен (6.00) (Протокол от 17.05.2007 г. със заповед P-33/853 от 18.04.2007 г.)**;

- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд (**протокол 93/19.09.2017 г. и Протокол 94/4 октомври 2017 г.**);
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет (**3 научни публикации по темата на дисертацията и участие в най-малко 2 научни форума**);

Докторантът е приложил **3 броя** публикации по тематиката на дисертацията, а в общия списък с публикации са посочени **12 публикации**.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Славка Христова Грънчарова е родена на 3.05.1962 г. През 1981 г. завършва средното си образование в Английската езикова гимназия, гр. Пловдив. През 1986 г. става магистър по английска филология в СУ „Св. Кл. Охридски“. Нейното кариерно развитие в ПУ „П. Хилендарски“ започва през 1994 г. с длъжността асистент. Дисертантката преподава основно синтаксис на съвременния английски език, но през годините е преподавала също така функционален синтаксис, стил и регистър, практически английски език. Освен отличното владение на английски език, Славка Грънчарова владее добре руски и немски. От 2015 г. тя координира учебната дейност на катедрата „Английска филология“. Не на последно място трябва да се отбележи, че дисертантката участва в редица образователни и научни проекти и специализации, като например в проекта на Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ BG051PO001-3.1.07-0024 "Пазарно ориентирани модули в хуманитарните професионални направления" (2013-2014); в проекта BG051PO001-4.3.04-0064 „Пловдивски електронен университет (ПеУ): Национален еталон за провеждане на качествено е-обучение в системата на висшето образование“ (2013-2014); в специализациите в университета Стратклайд – Глазгоу и в Лондон, Кингс колидж, Великобритания, свързани с интеркултурното обучение.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Синтактичната кондензация, и по-точно – комплексната синтактична кондензация, в която има процес на номинализация и оттук – използване на нефинитни елементи, е изключително важно езиково явление с оглед на факта, че е пресечна точка на различни други явления (елипса, координация, субординация и др.), и също така, че се реализира комплексно на различни равнища (синтаксис, морфология, семантика, дискурс). В теоретично отношение успешно са комбинирани формалният модел на минималистичната теория на Чомски и моделът на Функционално-изреченската перспектива. Значима е типологията на структурите с комплексна синтактична кондензация, както и разграничаването на синтактичната и комуникативната кондензация. Дефинирането на кондензаторите (неличните глаголни форми) и степенуването на кондензираните структури задават параметрите за употребата на аргументите на предикатите.

На проблема на елипсата е обърнато внимание до степента, която е необходима за отграничаване на кондензацията като отделно езиково явление. Затова аз не бих казала, че целта да дисертацията е разграничението между елипса и кондензация, а по-скоро видовете кондензация и условията на употребата им чрез илюстрацията с конкретни високочестотни глаголи. Практическите аспекти се изразяват в намирането на подходяща мотивировка за поведението на тези структури при обучението на роден или чужд език и при сравнителните изследвания на езиците.

4. Познаване на проблема

Докторантката отлично познава състоянието на проблема за синтактичната кондензация както от гледна точка на формалната синтактична теория, така и от гледна точка на информационната структура на изречението. Неслучайно в дисертацията е представен както списък с използваната литература, така и списък с богата обща библиография. Прави впечатление, че ас. Грънчарова детайлно и адекватно представя позициите на езиковеди от различни школи и направления по отделните проблеми, като винаги ясно и зрело отграничава своята собствена изследователска позиция. Демонстрирано е също така отлично умение за формален и функционален анализ на избрания езиков материал.

5. Методика на изследването

Дисертантката поставя проблема на плоскостта между различните езикови равнища (особено синтаксис, семантика, дискурс) и между формалния и функционалния анализ. Смятам, че при изследване на сложните езикови явления това е правилната посока. Чрез формалния анализ например тя показва как един тип синтактична структура може да участва в две класификации в зависимост от семантиката на предикатите. Функционалният анализ допълва формалния, като представя зависимостите между комуникативния динамизъм и функционално-изреченската перспектива, и синтактичните и семантичните параметри (словоред, семантика на предиката и др.) Освен това в работата е използван и корпусният анализ, който позволява обективни наблюдения над явленията.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията е в обем от 345 стр. От тях основният текст е 303 стр., разпределен в 8 глави; от 303 до 323 стр. са представени 7 на брой приложения; от 324 стр. до 335 стр. е изброена цитираната литература (над 150 заглавия) и списък с корпусите, а от 336 стр. до 345 стр. е дадена общата библиография по темата.

Уводът представя подробно целите и задачите на дисертацията, както и изходните точки за анализ и хипотезите. В основата на труда са следните пунктове: дефиниране на понятието (комплексна) синтактична кондензация, типология на кондензираните структури в тяхната семантико-синтактична и комуникативна градуалност, както и описание на самите кондензиращи средства, които е прието да бъдат нелични глаголни форми. Описана е методологията на изследването. Тя включва теорията на минимализма на Чомски и функционално-изреченската перспектива според идеите на Пражката лингвистична школа и модификациите на М. Грънчаров.

Глава 1 е посветена на разграничаването на явлението *елипса* от явлението *кондензация*. Бих искала да спомена, че елипсата е достатъчно сложно и противоречиво явление в езикознанието, което трудно се поддава на адекватно моделиране в която и да е теория. А работата представя взаимодействието на това явление с кондензацията. Посочена е съответната богата справочна литература. Заявени са и двете условия за съществуването на елипса: лицензиране и възстановимост (стр. 9). И елипсата, и кондензацията освен че са сложни и многослойни явления, представят преход от простото към сложното изречение (напр. чрез вторичната предикация)(стр. 11). Предлагат се тестове, въз основа на които се детайлизират характеристиките на елипсата и на кондензацията. Кондензацията се разглежда като включваща нефинитни форми и номинализация, но въпреки това тя се разглежда като по-генералната категория. Съчинителните и подчинителните свързвания са представени като основни полета на реализация на двете явления. По-нататък те се разглеждат на езиково равнище, в рамките на стиловете и регистрите, по параметрите на задължителност/незадължителност. Стига се до извода, че кондензацията е кратка/лаконична в плана на изразяване, но е сложна като вътрешна структура. В рамките на минимализма са представени и начините за анализ на три основни синтактични структури. Първите две са:

субектен контрол (*1Искам да 1направа това*) и обектен контрол (*убеждавам 1някого да 1направи нещо*). Третият тип е с най-високата степен на кондензация, но и с най-разнообразни семантични групи глаголи. Той представя глаголи с инфинитивен комплемент, който е TP (*Очаквам [децата да се подчинят]*).

В работата се прави разлика между *структурна кондензация*, която е задължителна при изразяването, и *факултативна кондензация*, при която има алтернатива с подчинено изречение. В края на увода са изведени изводи, които обобщават основните разлики между елипсата и кондензацията.

Глава 2 има за обект кондензацията и по-точно *синтактичната кондензация*. Тази част представя различни гледни точки за дефинирането на явлениято, както и класификацията му. Набляга се на контрахирането на езиковия материал и 'пакетирането' му в икономичен израз, което обаче води до усложняване на структурата. Въвежда се понятието *комплексна синтактична кондензация*, което е основно понятие в разработката. Прието е, че има две групи средства за кондензация (т. нар. *кондензатори*): а) причастия, инфинитив, герундий и б) тип акузатив с инфинитив и посесивен пасив (с *have*) (стр. 41, 46, 47). В работата се възприема по-широкото схващане за кондензацията, а именно – че всяка структура с нефинитен елемент е кондензирана независимо дали има своя изреченска алтернатива, или не. Освен това е поставено условието, че такива структури трябва да имат елементите подлог и предикат, за да съществува предикация. Нефинитните елементи трябва да участват с глаголната си, а не с номиналната си природа, като по този начин осигуряват вторична предикация. Трябва да подчертая, че самото разграничение между именна и глаголна употреба на нефинитните елементи в английския език не е тривиално. Дисертантката подробно и с примери от електронни корпуси извежда употребите, в които съществува предикация на неличните форми (напр. с комплексни обекти - *I don't want him to embarrass himself* (стр. 58) или с причастия като предикати в екстрапозиция, абсолютните и инфинитивните конструкции)). Още тук PRO (липсващият подлог при причастие или деепричастие, който е кореферентен с подлога на главния предикат) се смята за случай на семантична, а не на синтактична елипса.

Кондензираните структури, организирани около кондензаторите, са разгледани както в своя непосредствен контекст, така и в рамките на цялото изречение. В синхрон с чешката школа дисертантката определя тези структури като полу-изречения (*semi-clauses*), т.е. нито само подчинени изречения (*clauses*), нито само фрази (*phrases*).

Особено ценна е класификацията в 5 степени на явлениято кондензация (стр. 67-68): от първата степен, която покрива разновидностите на елипсата; през втората степен, която представя семантико-семантичната кондензация с нефинитен елемент и семантично възстановим подлог (PRO); през третата степен на синтактичната кондензация, където подлогът и предикаторът са изразени синтактично и има вторична предикация; през четвъртата степен на комплексната синтактична кондензация, където един (про)номинален елемент съвместява функциите на подлога и прекия обект; до петата степен, при която се наблюдава номинализация. Тази последна степен не е обект на разглеждане в работата. Подчертава се възможността за рекурсия при кондензацията.

Много полезни са трите таблици преди заключенията за тази част. Те представят синтезирано типовете кондензация (таблица 1); видовете синтактична кондензация (таблица 2) и типовете комплексна синтактична кондензация (таблица 3). От таблица 1 към таблица 3 се наблюдава редуциране на типовете кондензирани структури и установяване само на експлицитен подлог в тях.

Глава 3 предлага класификация на кондензацията в теорията на минимализма. Обособени са три основни групи кондензирани структури от синтактична гледна точка в рамките на комплексната синтактична кондензация, като те са разгледани при съответните семантични групи глаголи. Трите вида кондензация (2, 3 и 4), представени в предходната

глава, от своя страна, се подразделят на *функционална* (с наличие на финитно изречение-алтернатива) и *структурна* (без наличие на финитно изречение-алтернатива), като се разглеждат подробно, илюстрирани с подходящи примери от корпусите. При *тип 2* се изтъква, че макар по принцип да не може да се възстановява синтактично елипсата на PRO, има случаи, в които всъщност е възможно да се появи финитна трансформация на конструкцията с подлог. При *тип 3* се подчертава различната степен на зависимост на кондензираните структури от главното изречение. Дадена е и честотата на срещане на конкретните структури. При *тип 4* важно е условието за съвместяване на два граматични функции върху един номинален елемент. Тези кондензирани структури са комплексни комплементи на глагола (*акузатив с инфинитив*; *for..to с инфинитив*; *акузатив с причастие*; *герундий*). Подробно са представени семантичните групи глаголи, които реализират тези структури. Всички хипотези са проверени чрез емпиричен материал. Интересни и полезни са наблюденията за близостта или отликите между различните семантични групи глаголи (стр. 118). Най-често използваният лингвистичен тест за диагностика е пасивизацията. Освен това важен за диференцирането на отделните конструкции и тяхното поведение се оказва и анализът в теорията на минимализма.

Глава 4 е по-схематична, защото тя всъщност има допълващ характер към основната цел на дисертацията, описвайки други средства за кондензация: еднословни изречения (т.нар. именни изречения в българската лингвистика); присъединителни второстепенни части; съчинително свързани хомогенни части на изречението; малки изречения; номинализации; фразеологични предикати (за които правилно се заключава, че са вид номинализации, но не и кондензации); именни предикативи (*Он студент*). По мое мнение тази глава можеше и да отсъства от дисертацията.

Глава 5 дискутира комуникативно-информационната структура на изречението във връзка с процеса на кондензация и терминологията (*тема, рема, функционално-изреченска перспектива, старо-ново*), както и типа подход – синтактичен (с влияние на словореда) или семантичен/прагматичен. Представени са идеите на Пражката школа, когнитивният поглед на Ланакър, системичната функционална граматика на Халидей (в която се разглеждат като две равнища информационната структура (*старо-ново*) и тематичната структура (*тема-рема*)), подходът на М. Грънчаров. Представени са гледни точки и към семантичната връзка между кондензираната структура и главното изречение. Това е направено най-вече във връзка със семантиката на глаголите. Като цяло се вземат предвид три критерия: семантиката и ролите на аргументите на основния глагол, типът комплемент, отношението между главното изречение и кондензираната структура, резултиращата конструкция от обединяването на главното изречение и кондензираната структура. Стига се до извода, че комплексните теми и реми съдържат рекурсивни подполета (стр. 188). Наслагването на граматически функции неминуемо води до наслагване на комуникативни структури.

Дисертантката използва модела на М. Грънчаров, тъй като той представя доразвита концепция на Пражката школа и на теорията на Фирбас за комуникативния динамизъм. Прилагат се 3 критерия в посочения ред: а) информационен (*старо-ново*), б) позиционен и в) релационен (за какво се отнася изречението (тема) и какво се казва за темата (рема)). Прави се разлика между фокус и изтъкнатост (*prominence*).

Глава 6 е посветена на комуникативно-информационната структура при семантико-синтактичните и синтактичните кондензирани структури. Вземат се предвид контекстът, семантиката и линейността. Обговорен е апаратът за анализ, в който се включват преходни зони, както и комплексни теми и реми. Дисертантката приема гледната точка на М. Грънчаров, според която съществуват два типа фокус: а) ремата като носител на новата информация и б) тематичната (в смисъл на тематична структура) изтъкнатост (тема или рема),

която носи стара информация, но получава емфаза чрез други средства. Дисертантката обогатява модела, като подразделя тематичната изтъкнатост на три подтипа (стр. 202): *рематичен фокус* – върху елементи с нова информация, които са рема; *рематична изтъкнатост* – върху елементи със стара информация, които са рема; *тематична изтъкнатост* – върху елементи със стара информация, които са тема.

При семантико-синтактичната кондензация се разглежда семантико-информационната структура при причастни и инфинитивни конструкции. Тъй като се анализира писмен текст, се взема предвид непосредственият контекст. Използват се критериите *старо-ново* и *начална-крайна* позиция, тъй като английският е със сравнително фиксиран словоред. Тук е представен и вложеният (рекурсивен) начин на представяне на темо-ремните отношения. Той е по-сложен, но и по-адекватен за комбинаторния характер на естествения език. По този начин се доказва и съществуването на комуникативна кондензация наред със синтактичната, макар и това да не е симетрична релация. Показва се, че нефинитните конструкции не се използват предимно като показатели на темата, а често могат да бъдат и рема в изречението в зависимост от условията.

При синтактичната кондензация с инфинитив, абсолютна конструкция, герундий семантико(комуникативно)-информационната структура се разглежда във всички свои вариации във връзка с експлицитните подлози. На основата на корпусни наблюдения се потвърждават, обогатяват, прецизират предходни наблюдения на други езиковеди.

Глава 7 разглежда комуникативно-информационната структура при комплексните синтактични кондензирани структури, които са винаги зависими, защото се избират от основния предикат. Тук влизат конструкциите *акузатив с инфинитив или причастие* с различен семантичен тип предикати, изискващи СР или ТР, както и каузативните по характер десемантизирани глаголи (*have, let, make* и др.). Много важно наблюдение са примерите с отложен подлог при тези структури. Трябва да се отбележи и важността на повторното класифициране на някои типове или подтипове конструкции към един или друг вид кондензация според поведението на основните предикати (напр. СР инфинитивните комплементи при глаголи за изразяване на воля, желание са по-близко до синтактичната кондензация, отколкото до комплексната синтактична кондензация.)

Глава 8 представя ясно и структурирано резултатите и заключенията на труда: разликата между явленията елипса и кондензация; типовете кондензация от структурна и комуникативна гледна точка; информационната структура при (комплексната) синтактична кондензация и тенденциите в поведението на кондензираните структури, изисквани от различните семантични типове глаголи.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертацията има подчертано научни приноси, като резултатите от нея имат и приложен характер. Научните приноси са в две посоки: 1. по отношение на изясняването на статута на явлениято *комплексна синтактична кондензация* (в сравнение с елипсата и синтактичната кондензация) и 2. по отношение на функционалната стойност на видовете кондензирани структури като комуникативно-информационни полета.

В рамките на първата посока се прави разграничение между синтактична елипса и синтактична кондензация; чрез лингвистични тестове се очертават характеристиките на явлениято *синтактична кондензация*; разглеждат се структурният и комуникативният тип кондензация; подробно се дефинират кондензаторите и кондензираните структури. От моя гледна точка особено ценно е определянето на различните степени на кондензация.

В рамките на втората посока чрез конкретни примери в контекст се показва, че комплексната синтактична кондензация често има рематичен характер; че подлогът може да се отлага по-често от предполагащото; че взаимодействащите си елементи на функционалната

изреченска перспектива (актуализатори, определеност-неопределеност, словоред и др.) имат решаващо влияние върху анализа на явлениято.

В работата умело се използва апаратът на генеративния синтаксис и по-точно – теорията на минимализма. Дисертантката използва и корпусите като източник на реални езикови примери. Това гарантира обективността на изследването. Така например намерените примери с отложен подлог помагат за адекватния аналитичен подход към явлениято. Не на последно място трябва да отбележим използването на апарата на теориите за информационната структура. Особено ценно е наслагването на линейните и нелинейните параметри (напр. изтъкнатост при темата и ремата при липса на нова информация).

Практическите ползи от резултатите на изследването са следните: обучението по език – английски/български като чужд; правилна употреба на трудни конструкции от носителите на езика – особено ценни са знанията за това при кои глаголи се засичат две роли върху една именна група и при кои това е само привидно/подвеждащо. Изведените списъци глаголи от определени семантични класове са полезни за справки при обучение или превод.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите, представени във връзка с процедурата, са три на брой. Всички те са самостоятелни. Първата статия е публикувана в сборник от международна конференция, проведена в България (1). Втората статия е публикувана в сборник от национална научна конференция (2) и последната е публикувана в сборник от научни трудове на Пловдивския университет (3). Публикациите отговарят на изискванията на Филологическия факултет, които са: наличие на 3 публикации по дисертационната тема, като поне 2 от тях да бъдат от научни форуми. И трите статии разглеждат явлениято *синтактична кондензация*, което е обект на дисертационния труд.

Статия 1 (A FUNCTIONAL AND/OR FORMAL PERSPECTIVE IN LINGUISTIC DESCRIPTION AND LINGUISTIC COMMUNICATION) представя общите теоретични постановки по отношение на комбинирането на обяснителната сила на функционалните (чрез Функционалната перспектива на изречението) и формалните теории (чрез Минималистичната теория на Чомски) за постигане на адекватни лингвистични описания. Трябва да подчертая, че подобно на дисертантката твърдо подкрепям комплеметарния, а не елиминационния поглед към лингвистичните теории. Тук се въвежда и идеята за тема и рема, топик и фокус. В конкретен план статията въвежда анализа на конструкциите от типа *Accusativus cum Infinitivo*, като разграничава лексикалната от синтактичната кондензация и предлага по-прецизна класификация на предикатите според лексикалната им семантика (истинските каузативни глаголи) и синтактичното им поведение (глаголи със значение, близко до каузативното). Представени са лингвистичните тестове, които разграничават отделните типове, както и съпоставката с преводни варианти на български език.

Статия 2 (ИЗГУБЕНИ В СИНТАКТИЧНАТА КОНДЕНЗАЦИЯ: КАК ДА ЧЛЕНУВАМЕ) има за фокус поведението на българските глаголи. Тя разглежда типовете предикати и вариантите им за субкатегоризация на: допълнение, което е именна група; цялото да-изречение или и двете. Да-изреченията са изведени като вид синтактична кондензация в контекста на проблема за членуването с пълен и кратък определителен член. Направени са анкети, които показват колебанията на носителите на езика при определени типове глаголи. Изведени са 3 групи глаголи: предикати, контролирани от подлога; глаголи с общо каузативно значение и глаголи с двузначно тълкуване. Тук въпросът ми е дали глаголът 'искам' е наистина глагол от първия тип. Сrv. *Той иска те да дойдат*. Симпатизирам и на позицията, възприета от гл. ас. Грънчарова, а именно, че 'да' не е комплементизатор.

Статия 3 (AMBIGUITY WITH SOME CASES OF SECONDARY PREDICATION) има за обект проблема за вторичната предикация като кондензация – дали да се разглежда като малко изречение, дали като функционална фраза, или като сложна дума – т.е. представена е

многозначността на синтактичните средства при изразяване на определен смисъл и как те семантично или комуникативно могат да се блокират при превод на български език.

Научните приноси на трите статии могат накратко да се обобщят по следния начин:

- умение да се използва обяснителната сила на функционалните и формалните теории, като в статиите преобладава представянето на формалните;
- постепенно прецизиране на типологията на каузативните или подобни на каузативните глаголи в следните групи: изискващи комплексни обекти; изискващи номинални обекти или и двете;
- обогатяване на идеята за каузативността с явлението *вторична предикация* в двуезиковия план на английски и български език.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Дисертантката е указала коректно кои постановки заимства и откъде ги заимства, като посочва промените и допълненията, които тя въвежда с оглед на изпълнението на конкретните си задачи. Ас. Грънчарова използва свой корпус с примери, както и най-известните налични английски и американски корпуси, от които екскерпира конкретни примери, анализира ги и проектира модели на валентни и информационно-комуникативни рамки. Тя дава своята лична интерпретация на данните, като показва умение за формален анализ в консистентно зададени параметри.

10. Автореферат

Авторефератът съдържа 68 страници. Той коректно представя съдържанието на дисертацията и резултатите от проучването, като съответства на изискванията на жанра и на изискванията на научната институция към този жанр. Посочени са съдържанието и приносите на изследването. Освен това е добавено *Приложение 1* (отговарящо на *Приложение 6* в дисертацията), което обобщава предложените в труда класификации. Изведени са публикациите, свързани с дисертационната тема; цитираните в автореферата научни произведения и използваните корпуси. Дисертантката се е справила отлично с предизвикателството да представи на български език и синтезирано изследването си, написано на английски език (терминология, обяснения и т.н.). Текстът е написан зряло и много професионално. Чете се леко, защото е разбираем, ясен, точен и логичен. Илюстративният материал е достатъчен, за да се разберат идеите на авторката.

11. Критични забележки и препоръки

Имам бележка към използването на фразата *традиционна синтактична теория*. С оглед на различното възприемане на това какво е традиционна теория, е най-добре да се уточни експлицитно разликата между нея и минимализма (в този случай). Аз не бих нарекла двата използвани в работата подхода теоретичен (формална теория) и практически (комуникативно-информационна рамка). Според мен и двата метода са теоретични, но резултатите от тях имат и практическа насоченост.

При търсенето в корпуси, които не са синтактично анотирани, има повече материал поради големината на корпусите, но и резултатите са с повече шум. Затова в бъдещата работа могат да се използват и корпуси със синтактична анотация, напр. в инициативата за Универсалните зависимости, където синтактичните корпуси са свободно достъпни: <http://universaldependencies.org/>

Също така, добра идея е да се използват и валентни речници, които задават аргументната структура на глагола. На мен не ми стана ясно например чия семантична класификация на глаголите е използвана в работата. Би могло малко да се прецизира и корпусната терминология. Вместо метафоричното *теглете на нишки* може да се говори за търсене с определен тип модели (с регулярни изрази).

На някои места се използва думата *paper* вместо *thesis*, което е добре да се оправи преди публикуване на труда.

Преди публикуване би било добре да се уеднакви въвеждането на абривиатурите и техните разширения, т.е. да се уеднаквят както начините на въвеждане, така и първото им място на споменаване.

Имам и следните въпроси: 1. Защо липсата на подлога автоматично показва липсва на тема? Каква е ситуацията в pro-drop езиците тогава?; 2. Защо не може да има ТР при малките изречения?

12. Лични впечатления

Личните ми впечатления са само от кореспонденцията с докторантката, тъй като не я познавам. Ас. Грънчарова ми направи впечатление на сериозен и точен в комуникацията си специалист.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Едно полезно приложение би било създаването на речник на глаголите, които изискват кондензирани конструкции или дори на цяла граматика по въпроса, защото тя би включила не само лексикални единици, но и тестовите за диагностика на разновидностите на кондензацията. Освен това препоръчвам продължаване на работата по темата в двуезиков план (английски и български). Подобни разработки са направени в предоставените публикации и те заслужават своето по-нататъшно задълбочено проучване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката ас. Славка Христова Грънчарова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност **Германски езици, Английски език и езикознание**, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на ас. Славка Христова Грънчарова в област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1. Филология** докторска програма **Германски езици, Английски език и езикознание**.

12.12. 2017 г.

Рецензент:

(проф. д-р Петя Осенова)